

IZLAZI SVAKE
— SUBOTE. —
Pretpлата
5 Din. mjesečno.
Tromjesečno
Din 15.-
Oglasi
po cijeniku.
Ček. rač.: 37.202

PRIMORSKA RJEČ

UREDNIŠTVO i
UPRAVA
lista nalaze se u
općinskoj zgradi
(bivša kuća
Mattiazzi) II. kat.
Telefon
interurban br. 47

Broj 15.

Šibenik, subota 31. listopada 1931.

Godina I.

DEFETIZAM NA SELU

Prateći i proučavajući naš politički život u svim njegovim manifestacijama i oblicima od Oslobođenja do danas, nikako se pravo nije moglo dokučiti, kako to, da su naše narodne mase daleko jače potpadale pod uticaj nezdravih političkih struja i više bile sklone konfužnim ideologijama, nesavremenim i neostvarivim klikaško-partijskim programima, nego konstruktivnim pravcima i strujama savremene demokratske orijentacije. Vidjeli smo u prvom deceniju našeg zajedničkog javnog života, da su se, iako sporadički, ipak na našoj političkoj areni javljali jaki i spremni ljudi, sa zdravim ideološko-programskim koncepcijama, pa da su jedva uspijevali da parališu razorno djelovanje raznih demagoga i političkih spekulanta. Unatoč nastojanjima pozitivnih i konstruktivnih elemenata da široke narodne mase privedu realnoj i zdravoj nacionalnoj i državnoj politici, mase su i nadalje — dizorijentirane i vabljene jeftinim frazama i parolama političkih komedijaša, — većim djelom izricale povjerenje tim pseudoparlamentarcima i sitničavim parvenijima.

Odakle, dakle, ta anomalija, da je narod, u srži zdrav i pristupačan razumnom rasudjivanju događaja, mogao davati svoje povjerenje i birati one i onakve reprezentante u bivši parlament? Mislimo, da smo pravilno uočili jedan od glavnih uzroka te bolesne pojave u našem narodu, ako kažemo, da je uzrokom tome bio defetizam na selu.

Kako je nastao defetizam na selu? Evo kako. U svakom našem selu ima po nekoliko besposlica i ljudi bez određene profesije, koji se rekrutuju iz redova svih postojećih klasa i zanimanja, te koji, premda neradini i nesposobni za životnu borbu, reflektiraju na neki udobniji život od ostalih seljana. U traženju sredstava za tim udobnijim životom, ovi se individui mogu angažovati u najprljavije poslove, ako pri tome mogu nešto da zarade i ako u svojoj disperatnosti mogu da nekom napakoste. Smatrajući, da je politikanstvo s materijalne strane najunosnije, a i najpodobnije za ometanje pravilnog razvoja prilika na selu, ti su se individui bacili svom silom na seosko politiziranje.

Neinteligentni po prirodi, obdareni mračnim duševnim sklonostima, bez poimanja najosnovnijih zasluga i pojava našeg nacionalnog života, a povrhu toga obilno snabdjevani od svojih korifeja i ortaka iz gradova raznim pamfletima i letacima komunističko-šovinističke sadržine — ti seoski defetiste radili su sistematski i bez osjećaja odgovornosti — da se među narodne mase ubaci što više nepovjerenja u vlastitu državu i raspiri što jača plemenska i vjerska mržnja. Radili su skoro nesmetano i bez dovoljno kontrole, jer se je valjda držalo, da je na selima i među seljacima nemoguća takva rabota. I uspijevali su. Živeći naime među masama, kao njihov sastavni dio, bili su u nemogućnosti da postepeno — bez pravog i jakog otpora sa bilo koje strane — šire epidemiju defetizma na svim linijama i sa svim raspoloživim sredstvima sve dok nije ta progresivna zaraza zahvatila skoro čitav organizam masa.

Najširi slojevi našeg naroda, politički neizgrađeni, bez dublje i sadržajnije nacionalne svijesti i određenijih socijalno-klasnih pravaca, našli su se pri zahvatu jake najezde defetizma sterilni i bez otpora. Tome je još doprinijela njihova seljačka psihologija, koja lakše i brže poprima ono što je negativno, nego li pozitivno i konstruktivno. Osim toga, ove doktrine su bile propovijedane od ljudi — pa makar kakvi oni bili — koji su ipak nikli iz redova tih masa tih masa, pa ako još nadodamo onaj njihov stalni refren, po kojem se je obećavalo širokim slojevima naroda neki socijalni i politički eldorado, uspjeh je bio neizostavan.

Rekosmo, da provadanje tog defetističkog pla-

na nije nailazilo na otpor kod seljačkog svijeta. Tko poznaje prilike u našim selima od pre 6. januara 1929. i tko je živio u njima, taj je mogao opaziti, da su se partijska politička raspoloženja po našim selima relativno podudarala i da su u glavnom bila konstelirana ovako: veći dio seoske inteligencije i svijesniji ljudi na selima opredjeljivali su se istina u pravcu pozitivnijih demokratskih struja sa jugoslovenskom nacionalnom orijentacijom, ali su se zatvarali u svoje uske krugove bez aktivnog djelovanja u masama, smatrajući se kao neka elitna manjina, koja s indignacijom i prezirom odbija od sebe da se uhvati u koštac sa seoskim defetistima i da preuzme vodstvo nad masama u svoje ruke. Tako pasivni i mlitavi prepustali su defetistima slobodno polje rada, zanimajući se isključivo svojim privatnim poslovima. Ovdje mislimo na ljude u zrelih i podmaklim godinama. Iz ovih redova, kao njihova svjetla strana, izdvajaju se omladinci, kojih po svim našim selima ima u većem ili manjem broju, a koji su se u svom jugoslovenskom nacionalnom fanatizmu, sa svim poletom svoga mladenačkog elana i u svim prilikama suprostavljali razornom uticaju defetista i predstavljali jaku duhovnu i fizičku barijeru državotvornog jugoslovenstva protiv sve većeg nadiranja defetizma. Nažalost, taj herojski otpor naše omladine, uz indiferentizam i mlitavost starijih, nije bio dovoljno jak da zaustavi defetizam u njegovom sve to većem nadiranju. Izvjesni manji dio inteligencije po selima, većinom iz interesnih pobuda i ličnih ambicija, našao se je na istoj liniji sa defetistima. Pozvane vlasti nisu ulagale dovoljno energije da suzbijaju te opasne pojave po našim selima, jer su na vlasti sjedile i same partije, koje su podržavale takve ljude i pojave, — i tako je defetizam, zahvaćajući sve to veće kontingente narodnih slojeva, postao toliko opasan, da je bio uspio dovesti državu i narod do skoro beznadnog stanja.

Aktom od 6. januara razjuren su defetiste po selima i naš je narod, oslobođen njihovog pogubnog uticaja, slobodno odahnuo, kao čovjek, kojemu je sretnim sticajem okolnosti, skinuta teška mōra, koja mu je savijest i dušu tištila

Zdravim atavističkim nagonom, široki slojevi našega naroda odbacili su pogubne doktrine lakoćom, kojom se odbacuje moralni balast, stran mentalitetu i patrijarhalnom odgoju našeg čovjeka. Intuicijom čestitog i u osnovi sređenog naroda, naš seljak oslobođen svih tih seoskih parasita, posvetio se isključivo lokalnim pitanjima i nastojanju oko što lakšeg namirivanja dnevnih životnih potreba.

U takovom raspoloženju po selima, dočekali smo 3 septembra t. g. i raspis izbora za parlament. Namirisavši izbore, defetiste na selu opet su počeli da dižu glave. Ne raspolagajući drugim argumentima i ne imajući za koga da rade, — jer bivši korifeji nijesu uspjeli da se afirmišu u novim prilikama, — počeli su da šaputaju okolo i nagovaraju narod da se apstinira od izbora, operišući ponovo ispucanim frazama i parolama.

Sada, zar da opet naša inteligencija i zdravi elementi na selu uzmu pozu Pilata i da prepuste slobodnu akciju defetista u masama? Ne, odgovornost pred historijom i pred samim narodom imperativno nalaže svakomu tko je svjestan i tko može, ako hoće, da uzme najaktivnijeg učešća u određivanju smjera širokim slojevima našega naroda, kako bi bliski izbori bili pravi i istinski rezultat raspoloženja naših seljačkih masa.

Defetiste na selu moraju biti definitivno eliminirani iz našeg javnog života i onemogućeni da pod bilo kakvom formom djeluju u narodu. Time će i

UKUSNA I ZDRAVA
je
KOLINSKA KAVA

njihovim poslodavcima iz gradova biti zapečaćena sudbina. Svaku pojavu, svaki pokret, svaki mig, koji bi se ispoljio u duhu njihovih struja treba u zametku ugušiti. Narod je zdrav, narod je razuman, samo ga treba zdravo i razumno odgajati.

Rogoznica, koncem oktobra

M. Ž.

**Bolja soba izložena suncu, unajmljuje se.
Obratiti se u tiskari E. Vitaliani.**

Jedno razjašnjenje

Neka se ne shvati krivo uvodni članak, koji je izašao u posljednjem broju naše novine, pogotovo pak neka se ne osiete tangiranim oni brojni i ugledni stranci, koji žive u Šibeniku, jer prema tumačenju, koje nam je lično dao pisac članka gosp. M. I. nije se riječju „furešti“ ciljalo na one vrijedne radnike koji u našim društvima ulažu energiju za njihov što bolji napredak — već samo na one nepozvane individue, koji samozvano hoće da se nametnu na položaje jačeg značaja za politički i ekonomski utjecaj u životu našega grada. Svaki onaj stranac, kojeg su Šibenčani sami pozvali i izabrali na mjesto koje pokriva, smatra veći uslijed samog toga čina, bliskim svima nama kao da je rođeni sin ovoga grada te nema nijednog Šibenčanina, koji bi se usudio o njemu i jednu nelijepu riječ da spomene, a kamo li da ga smatra „fureštom“ i nametnikom.

ŠKOLA STRANIH JEZIKA

po metodi Berlitz u Šibeniku

preselila se je iz dosadašnjih prostorija u zgradu g. N. Rossi u ulici Kr. Tomislava 11. kat

Otvara nove tečajeve sa 1. novembra za početnike i naprednije.

Podučava se: Engleski, Njemački i Francuski uz savršenu metodu sa odličnim nastavnici. — Posebni tečajevi za književnost i trg. dopisivanje. —

Upisivanje i potanje obavijesti dnevno u školi.

Šibenska kronika

Upozorenje vanjskim pretplatnicima

Današnjem broju prilažemo naše čekovne uplatnice te umoljavamo vanjske pretplatnike, da nam doznače odgovarajuću pretplatu za m-nuli tromjeseć.

DAN MRTVIH. Na našem stogodišnjem groblju sv. Ane zaplamsaće sutra i preksutra na hiljade malih svijećica i kandila i obasjaće svojim mističnim svijetlom ovaj tužni grad mrtvih. Čitave povorke šibenskih građana krenuće tamo, da posjete grobove svojih dragih i da se tiho pomole za njihove duše, jer „Dan Mrtvih“ pripada samo njima. Doći će tada sirota djeca, tužne udovice, raseviljeni očevi i majke, ojađena braća i sestre, da se tu na stoljetnom groblju, sjete onih, koje im je kruta sudbina prerano otrgla iz zagrljaja. Okitiće cvijećem i vijenicima njihove grobove i pokloniće se pred misterijem smrti, koja tu vječno caruje i sve izjednačuje, starce i djecu, bogate i siromahe, dobre i zle, nasilnike i pravednike. Na „Mrtvi Dan“, jednakom ljubavlju i pietetom sjetimo se sviju njih i upalimo kandila na grobovima onih, koji prije nas ostaviše ovaj tužni svijet!

U oči mrtvog dana u nedjelju na dan Svih Svetih u 6 sati poslije podne otpjevat će muški zbor Masarykova Filharmoničkog Društva „Kolo“ na groblju Sv. Ane tužaljku „Čuj nas Gospodine“ u pomen našim mrtvima koji tu leže. Drago nam je, da je naše pjevačko društvo uvelo ovaj lijepi običaj, kojim se vidnim načinom izrazuju sjećanja na one naše bliske pokojnike, radi kojih će se skoro cijeli Šibenik toga dana sakupiti na groblju Sv. Ane da im zaželi slavu i vječni pokoj.

Oproštajno veče admiralu g. Poliću. U ponedjeljak dne 26. ovog mjeseca priredili su oficiri šibenskog garnizona oproštajnu zajedničku večeru i drugarsko veče admiralu gosp. Marjanu Poliću, koji ovih dana napušta Šibenik. U otmenoj velikoj sali hotela „Kosovo“ za ukusno opremljenim stolovima sastadoše se svi oficiri šibenskog garnizona, njih oko 120 na broju da iskažu u drugarskoj intimnosti oproštajni pozdrav svome starešini. U ime oficirskog kora pozdravio je admirala komandant Šibenika pukovnik g. Živko Božić toplim riječima spomenuvši njegove zasluge te patriotske i vojničke vrline. Pozdravio je i ostale oficire koji skupa sa admiralom napuštaju Šibenik poglavito poznate i više kapetane fregate g. E. Anđela i T. Janića. Komandantu je odgovorio toplim riječima admiral Polić, a nakon toga se razvila ugodna drugarska zabava, koja je potrajala do kasno u noć. Od admirala su se oprostili i predstavnici naših civilnih vlasti gradonačelnik Dr. V. Smolčić, sreski načelnik Aničin, pre-

sjednik Okružnog Suda Dr. Pasini, te brojni drugi ugledni građani, koji se svi te večeri naokupili da na taj način izraze svoje simpatije prema zaslužnom gosp. admiralu i njegovim vrijednim doglavnici, koji po dužnosti napuštaju naš grad ostavljajući sa sobom toplu uspomenu.

Slava naše ratne mornarice

Ponos Jugoslavije, naša hrabra ratna mornarica slavi danas svoju slavu kao uspomenu na onaj historijski dan, kada je 1918. godine bila podignuta zastava oslobođene Jugoslavije na jarbole bivšeg austro-ugarskog brodogradiljstva. Svečanost će se obaviti na trgu pred brodogradiljstvom podoficirskom školom u Mandalini. Prije podne će uslijediti tradicionalno siječenje kolača i defile svih jedinica ratne mornarice, a zatim će biti pogošćeni zakuskom svi uzvanici. Poslije podne održaće se velika vojnička zabava, kojoj može prisustvovati i građanstvo.

Neka je sretna slava našoj ponosnoj i junačkoj ratnoj mornarici!

Izborna skupština Dr. M. Kožula. U nedjelju dne 1. novembra u 10.30 sati u jutro održat će šibenski sreski kandidat Dr. Marko Kožul javnu izbornu skupštinu u Gradskom Kazalištu. Na skupštini će izbornicima razložiti svoj program rada. Najavljeno je, osim Dr. Kožula, još veći broj drugih govornika iz svih slojeva građanstva.

Koncertat sa plesom u G. H. „Krka“. Orhestar mornaričke muzike priređuje u nedjelju 1. novembra koncertat u kavani i restauraciji G. H. „Krka“. Početak u 8 sati na večer. Poslije koncerta ples.

Odlazak Dr. Šeata. U četvrtak na večer napustio je naš grad liječnik Dr. Šeat da nastupi svoju novu dužnost u Beogradu. Na sastanku priredili su mu kolege, nastavnici mjesne učiteljske škole, oproštajnu večeru u hotelu „Kosovo“, gdje ga je lijepim govorom pozdravio direktor gosp. Dulčić u ime svih kolega nastavnika. Uzredalo se je više govornika, koji su svi pozdravili toplim riječima Dr. Šeata. Na koncu im se svima zahvalio sam Dr. Šeat, koji se teškim srcem oprostio od svojih kolega i dobrih prijatelja.

Izmjena pretsjedinika biračkih mjesta. U šibenskoj općini, naknadno su izmijenjeni pretsjedinici za dva biračka mjesta; za biraliste u gradu imenovan je g. Ivan Čorić, učitelj, mjesto g. Ante Blaževića, a za biraliste u Primoštenu I. Antun Žižić, nastavnik na šibenskoj preparandiji, mjesto g. Filipa Smolčića.

Jedna korisna ustanova. Ima već preko godinu dana da se je u Šibeniku otvorila podružnica poznate Berlitzove škole, te kako nam pričaju isti njezini đaci, pokazala je u ovo relativno kratko vri-

jeme svoga djelovanja, upravo zavidne rezultate. Tko je god imao volje, taj je jeftino, brzo i solidno uspio da nauči svaki strani jezik, koji mu je trebao za posao i za život. Raduje nas stoga, kada čujemo, da škola svakim danom ima sve to više đaka i da je interes Šibenčana za ovu instituciju kroz zadnje vrijeme naročito porastao.

Iznajmljuje se udoban stan,

u blizini gradskog pazara, sa tri sobe, pogledom prema državnoj cesti, kuhinjom, sobom za primanje, prostorom za kupaonu i nuzprostorijama. Obratiti se kod tiskare Vitaliani.

Kupujte vozne karte kod Putničkog Ureda.

Jedna od najvažnijih institucija u gradu je bez dvojbe Putnički ured. On uz saradnju „Društva za saobraćaj putnika“ igra vanredno važnu ulogu na polju promicanja gradskih interesa, a pogotovo odskače njegova važnost u pogledu razvitka turizma, za koji on ulaže najveće i svestrane napore. Njegova djelatnost osjeća se na svakom koraku i u većini prilika treba baš njemu zahvaliti, kada po našim ulicama viđamo strance iz svih krajeva svijeta, koji su došli da vide Šibenik i njegovu okolicu. Koliki od njih ne bi bili ni znali za naš grad, da nije bilo one tihe, ali žilave i sistematske propagande Putničkog Ureda? On radi bez prekida, tiska na hiljade prospekata na svim evropskim jezicima, šalje ih svakog dana u sve zemlje i krajeve, gdje postoji iole mogućnosti, da iz tih strana dođe pa i sami jedan izletnik u naš grad. Rezultati te akcije postaju iz godine u godinu sve veći i znatniji. Mi smo čak ovog ljeta imali u Šibeniku više stranaca nego ikada dosada, premda je uslijed teških ekonomskih prilika u svijetu na čitavom našem primorju posjet bio slabiji nego inače. Nekidan su posjetile Šibenik tri ugledne Amerikanke. Jedno inostrano društvo, koje je organizovalo njihovu ekskurziju, nije zabilježilo ime našeg grada u plan njihova putovanja kroz Jugoslaviju, ali, kada su one izrazile svoje čuđenje, zašto nije i Šibenik umetnut, morao se je ispraviti taj propust. A ovakvih slučajeva je bilo tko zna koliko. Pa otkuda bi ti strani ljudi znali za naš grad, da nije do njih dopro pa bilo i onaj najmanji propagandistički letak, koji djeluje sugestivno na svakog čitaoca i upozna je sa ljepotama i znamenitostima pojedinog kraja. Ovu plodonosnu akciju provodi neumorno naš Putnički Ured, ne žaleći pri tome nikakvih žrtava, jer one donose stostruku korist čitavom gradu. Promet stranaca je danas postao posebna industrija, koja omogućuje život hiljadama ljudi. Šibenik, i ako nemože da očekuje da postane neki osobiti turistički centar, ali zato ima ipak sve uslove, da privuče k sebi broj-

Nedjelja gospodina Iksa

Nedjelja je... Prava šibenska jesenja nedjelja... Blaga i tih... Kišna i blatna...

Gospodin Iks, vrlo dobar mladić, dočekao ju je nestrpljivo kao i svaku nedjelju. Nadao se je, da će ove nedjelje biti sretnije ruke. — Spavao je do 12 sati, jer sinoć je bila subota, a svake subote on kasnije legne. Pa i šta će, mlad je, a živi se samo jedanput. — Velikim marom svezao je svoju šarenu kravatu. Pogledao se desetak puta u zrcalo... bio je zadovoljan sam sobom. Pročitavši sve naslove „Novosti“ zadubio se u novelu „Dijete strasti“ i dugo u nju buljio, pa mislim, da ju je i pročitao. S objedom nije bio zadovoljan, kao i svaki muškarac njegovih godina, ali je ipak očistio tanjur apetitom drugih mladića njegovih godina.

Pogledao je kroz prozor... Vani niti sunce, a niti kiša... Oblačno...

Izišao je. Do Poljane je dobro izblatio svoje lakovane cipele, koje samo nedjeljom i u svečanima prigodama navlači. Općina, kiša i jesen — svi su bili krivi, što su mu cipele zamrljane blatom.

Kavana „Krka“ prepuna svijeta kao obično. Ljubitelji kartaske umjetnosti i njihovi „obljubljeni“ kibici zauzeše sve zelene stolove. „Preferenc, Trešete, Briškula“. Gospodin Iks ne igra ove provincijske igre.

Neuglađeni provincijalci nemaju nimalo smisla za „Bridge“ i „Bacarat“. Gospodin Iks sjedi osamljen i

pije „coctail“, dok drugi srću crnu kavu, sa ili bez kofeina. On mrzi ovo leglo provincijalizma, čezne za velikim svijetom i neprestano uzdiše... — Ta ja neću da ovdje živim. Moram odavde pobjeći da se nikad više ne povratim. Zavičaj — ah — kakav zavičaj. — Drugi su ga ozbiljno promatrali i govorili, da je gospodin Iks umišljen. Pred sobom je držao „Temps“, premda nije znao ni riječi francuski. Njemu je imponiralo, kad bi mu konobari, čim bi ušao u kavanu, donijeli nekoliko stranih novina.

U pet sati pođe na Poljanu. Sastao se sa gospođicom Ipsilon. Majstorski našminkana curica. Na glavi joj mali moderni šeširić. Ona je uvjerena, da joj dobro pristaje. Njoj se sviđa dobro objavljeni gospodin Iks. Njemu se isto gospođica Ipsilon sviđa. On joj to uvijek govori, a ona se samo slatko smije. Razumljivo, jer joj svi muškarci kažu, da je tako neodoljiva. On je čak zaljubljen u nju. Ona je zaljubljena u mnoge, a gospodina Iksa drži u rezervi. Skupa idu u Ton-kinu. Igraju se nedjeljom uvijek najbolji filmovi, a ona tako voli kino. Gospodin Iks uvijek je kavalir. Uvijek plaća ulaznice. Njemu imponira, kad biljeteru preda dvije ulaznice, a da ga drugi pri tome gledaju.

U ton-kinu prikazuje se jedan 100% njemački tonfilm. Gospodin Iks pazi mnogo u kojem se ton-kinu prikazuje tonfilm sa većim procentom.

Mrak... Svi se smiju nekim njemačkim vicevima. I on se smije, jer misli, premda ne zna njemački, da su vicevi vrlo duhoviti, a i nezgodno bi

bilo, kad bi svijet znao, da on ne zna njemački. Tad se najednom sjeti, da bi morao već jednom dirnuti ručicu gospođice Ipsilon. Sakupvši svu svoju energiju, dotakne njezinu ručicu. Dalje nije ništa bilo. Nije htio da gospođica Ipsilon posumnja u njegovu finoću i kavalirštinu, a za njega je bilo dovoljno da kasnije svojim prijateljima priča o svojim avanturama u mraku.

Iziđoše oba iz kina. Šetnja po Poljani i po „širokoj“ ulici. On glumi malog Don Juana, a ona ženu za kojom se svi muškarci otimlju. Glume obojica savršeno. Svi šetači znaju za tu glumu.

Uđoše u malu dvoranu, gdje plešu šibenski akademikari. Tu ne glume samo gospodin Iks i gospođica Ipsilon, već i ostali.

Čim je jazz-orhestar zasvirao prvi plesni komad, već je gospodin Iks ostao bez gospođice Ipsilon. Ugrabiše mu je. No on je sjeo za sto i glumio veseljaka. Ipak malo zatim izgubio se iz dvorane....

Tražio je utjehe... U većoj dvorani istog lokala zabavlja se gospodin Iks i troši. Vjerovnici ga gledaju i klimaju glavama. On ih opaža. Bježi iz lokala. Luta po gradu... Kiša... Blato. Njegove cipele so zablacene. U glavi mu lebdi slika obožavane gospođice Ipsilon... Prošlo je 12 sati... Prošla je nedjelja, kao i svaka nedjelja..., a gospodinu Iksu ostade samo nada, da će druge nedjelje biti sretnije ruke (ne mislim u mraku).

ne strance i da od toga dobije znatnu korist. Radi toga i rad našeg Putničkog Ureda zaslužuje najveću pažnju i potporu cjelokupnog građanstva.

Nego, kako svaki pothvat traži bezuslovno i odgovarajuća financijska sredstva, nemože ni ova propagandistička akcija da bude bez toga, ako želi da postigne pozitivni uspjeh. Naš „Putnički Ured“, uz općinsku potporu, mora da sva sredstva za razvijanje propagande u domaćem i stranom svijetu namakne iz svojih vlastitih prihoda. A oni se jedino sastoje od male provizije na prodane željezničke i parobrodarske vozne karte. Prema tome, koliko „Putnički Ured“ proda više takovih karata, toliko više dobiva mogućnosti za svoj rad. Radi toga je dužnost svih građana, da putne karte nabavljaju isključivo kod našeg Putničkog Ureda, jer time pomažu djelovanje ove važne gradske ustanove. A nema nikakova razloga, da građanstvo nebi ovako postupali, kada polaze na put u koje drugo mjesto. Cijena voznih karata je potpuno ista kao i kod svih željezničkih i parobrodarskih biljetarnica, a da se ne govori o komodnosti, koja se pruža građanstvu, ako kupuje karte kod Putničkog Ureda. Ovdje se mogu uzeti karte dan unapred prije putovanja, pa ako netko odgodi odlazak, može da tu kartu bez ikakve odštete povрати, dok se naprotiv kod željezničkih blagajna to ne uvažava. I onda sijaset drugih pogodnosti, koje se pružaju putnicima. Dakle, osim što građani time vršu svoju dužnost i potpomažu ovako korisnu gradsku ustanovu, imaju oni i lično od toga koristi. Neka stoga ovaj naš apel naiđe na puno razumijevanje čitavog šibenskog građanstva!

U fond šibenskog Vatrogasnog Društva poklonio je g. Josip Delfin 20 Din, da počasti uspomenu blpk Erminije ud. Milin. Uprava društva darovatelju toplo zahvaljuje.

Ispitani botanički dugogodišnji vrtlar izrađuje nadgrobne vijence i bukete od svježeg cvijeća sa i bez palma, osobito za Dan Mrtvih. Cijene sasama umjerene. Uređuje parkove, cvjetnjake, nasade, voćnjake it.d.

Vicko Juras, vrtlar

vis-a-vis BOLNICE — Šibenik

Šibenski grb

Početak Šibenika siže po svoj prilici u vrijeme nakon dolaska Hrvata u VII vijeku, kad su oni, u svrhu boljeg očuvanja svog posjeda, podigli na brežuljku nad morem, utvrđenu gradinu. Pod tom gradinom počese se okupljati i gomilati stanovi i kuće, a kasnije bile su podignute zidine u obliku trokuta, kojim je vrh bio u gradini, a strane su se spuštale obronkom, jedna prema jugu, druga prema zapadu. Takav je bio Šibenik 998 god., prvi put u historiji spomenut, (Muratori Resum italic. scriptores vol. 22, izd. 1733) kad je održao navalu dužda Orseola II.

U toj gradini, Hrvati su, odmah nakon prelaza Šibenčana na kršćansku vjeru, sazidali crkvicu posvećenu Sv. Mihovilu Arhandjelu. U njoj je u rujnu 1089 bio okrunjen hrvatski kralj Stjepan II, a prije toga god. 1066 hrvatski kralj Petar Krešimir Veliki održao je na Božić zbor velikaša i episkopata. Nakon izumrća narodne hrvatske dinastije, dijelio je Šibenik sudbinu ostale Hrvatske pod ugarsko-hrvatskim kraljevima.

God. 1116, Ordelafo Faliero, nakon žestoke navede, razori zidine (...inexpugnabile castrum Sibenici obtinuit ac diruit). Šibenčani kroz kratko vrijeme obnoviše svoje zidine, u koje prebjegoše stanovnici Biograda 1126 godine, kad su Mlečani taj grad razorili. Tako se stanovništvo podvostručilo. Ugarsko-hrvatski kralj Stjepan III. podijeli mu 1167 naslov grada.

Već je tada Šibenik bio konstituisan kao slobodan municipium i priznavao je proktetorat ugarsko-hrvatskih kraljeva i hrvatskog bana. Prvi biskup bio je ustoličen 19. lipnja 1298. U neprestanoj borbi sa mletačkom republikom, nakon krvavih opsada, napokon podlegne i padne definitivno pod mletačku vlast 1412, kao i sva ostala Dalmacija.

Sredovječni gradski život počinje u Šibeniku godinom 1167, kad mu je ugarsko-hrvatski kralj Stjepan III podijelio naslov grada. Tada gradski upravitelji stadoše popisivati i sabirati zakonjene običaje u po-

Hotel „Kosovo“

ŠIBENIK

Počam od nedjelje 1. novembra nastupa svake večeri čuvena kabaretska trupa „ORLOV“. Njezino gostovanje pobudilo je svugdje ogroman interes. Izvedbu programa prati prvorazredni salonski orhestar.

Poslije pretstave ples do kasne noći.

Na znanje g. N. N. Vaš spomen Majci, prigodom Mrtvog Dana, na žalost nije mogo izici, jer je prekasno stigao za ovaj broj. Uredništvo.

KRIZANTEME sa francuske rivijere u loncima i bez lonaca, kao Dahlje Georgine prvoklasne u raznim bojama uzorno sam uzgojio za DUSNI DAN, pa se preporučam cij. građanstvu za gornje kao i za izradbu svake vrsti nadgrobnih vijenaca i bouqueta. - Naručbe se već unapred primaju kod poznatog kioska svježeg cvijeća STIPE ZORIĆ, Šibenik.

Kruna ženske ljepote je Grieserova trajna ondulacija bez elektriciteta

Isključen je kratki spoj i bilo kakav bolan ili neugodan dodir. Najhigijeničnije, najugodnije i najtrajnije sredstvo ondulacije bez opasnosti jer nema elektriciteta.

Brijački frizerski salon GUSTAV ČERVAR - ŠIBENIK

sebene listine, koje su po mišljenju historičara I. Luciusa, bile god. 1260 sabrane u knjigu statuta pod naslovom: Volumen statutorum leguum civitatis Sibenici. Ti su statuti dakako tijekom vijekova, bili prošireni. U to doba (1167) bude ustanovljen i grb grada Šibenika i opštine šibenske od gradskog velikog vijeća. Za protektora svoga grada, još od davnine uzeše Šibenčani Sv. Mihovila Arhandjela, u čiju čast bila je sagradjena, kako rekoso, prva crkva u Gradini. Prema pobožnoj predaji, koju spominje Farlati u Illyricum Sacrum i Lucius u povijesti Trogira, u ovoj je crkvici god. 1105 Kralj Koloman boraveći u Šibeniku sa trogirskim biskupom Sv. Ivanom Ursinom, vidio božansku golubicu nad glavom sv. Ivana, dok je celebrirao sv. Misu. Crkva je bila uništena od groma u februaru 1663. Kip i slika protektora Sv. Mihovila arhandjela god. 1167 uzeti su za grb grada i opštine Šibenika. Taj grb bude priznat, skupa sa svima ostalim pravima od Kralja Stjepana III. posebnom poveljom izdanom općini šibenskoj god. 1167 u osmoj godini njegova vladanja.

Tačan opis šibenskog grba prema zbirci grbova Fridrika Hoyer von Rosenfelda je ovaj: Oklop polukrušan pak uspravan. Na srebrenom polju, potpuna je slika arhandjela, komu je pod nogama sotona, u položaju padajućeg na uzrak. Mihail arhandjel odjeven je ratnički na starinsku. Poprsje modro sa zlatnom ogrlicom; oklop na duge lamine, zlatan; okrajak tunike crven; obuća modra. Lice, vrat, laktovi, noge, sve golo; vlasi, aureola i križić na glavi, zlatni; krila otvorena, u gornjem dijelu modra, u donjem (perje) zlatna. U desnici mu je ognjeni mač zlatan i crven, u lijevoj zlatni kantar. Sotona je gol, crven; vlasi, brada, rogovi i otvorena krila, sve crno. Povrh oklopa zlatna je kruna na osam listova, porubljena na gornjoj i donjoj strani.

Ovaj grb, uzet iz zbirke grbova Fridrika Hoyer von Rosenfelda, u kojem su označene boje, identičan je sa grbom na sadašnjem pečatu općine šibenske. Takovih grbova ima tu i tamo po Šibeniku isklesanih u kamenu, a ima i kamenih kipova sa samim arhan-

Tonfilm

KINO „TESLA“: večeras prikazuje tonfilm zanosne španjolske pjesme „Za ženu živim“ sa popularnim Victor Mc Langenom i vatrenom španjolkom Monom Maris u glavnim ulogama.

KINO „BALKAN“: večeras i narednih dana čuvena tonfilmska opereta Carla Millöchera:

STUDENT PROSJAK

Tonfilm vesele muzike. — Kako su dva studenta-prosjaka postali najprije lažna, a zatim prava gospoda. — Opasna igra s ljubavi među otmenim svijetom. — Režija: Viktor Janson. Glavne uloge: Fritz Schultz i Jarmila Worotna. Najuspjelija tonfilmska opereta, koja je osvojila svijet.

NEDJELJNA MATINEJA:

KINO „TESLA“: u nedjelju u 10-15 s. prikazuje 100% njemačku tonfilmsku komediju „GRAD ČUDESA“. Pjeva Rainon Novaro.

KINO „TESLA“: u nedjelju i narednih dana prikazuje obljublenu tonfilmsku nmjetnicu Jeanette Mc Donald u tonfilmskoj opereti:

Zaručnica na lutriji

U ovoj tonfilmskoj opereti nastupaju tri najslavnija tenora New-Yorske operete: John Garich, Robert Chisholm i Joseph Maconlay. Tonfilm pjesme, ljubavi i ljepote.

DOLAZII

KINO „BALKAN“: „LJUBAV PREKO GROBA“ velebno tonfilmsko djelo od O. E. Hartlebena. Muzika od Schmidta Gentneta, a tekstovi pjesama, kojima ovaj tonfilm obiluje od A. Rebnera. — „ZADNJA ČETA“ tonfilm svjetskog glasa, jer u njemu igra „Conrad Veidt“, kao kapetan Burk i Karin Evans, kao mlinareva potćerka Dora. — „NASMIJANI PORUČNIK“ Tonfilm bečkih melodija, elegancije i šarma. U glavnoj ulozi neodoljivi Maurice Chevalier, ljubimac žena.

KINO „TESLA“: „PROCES MARY DUGAN“ 100% njemački tonfilm po poznatom kazališnom komadu Bayarda Veillera. Mary Duncan igra veliku umjetnicu Nora Gregor. Vjerujete li u ispravnost osude pomoću indicije? U svakom slučaju pogledajte film „Mary Duncan“.

djelom; ima ih takodjer i na kakvoj staroj tiskanici. Vrijedno je da se spomene onaj na kući Vice Arasa u Docu, pod kojim su dva lijepa latinska distiha:

Non me defendunt subrectae ad sidera turre,
Nec mare quod nostrum cinget utrisque latus
Me domini tutela mei quam cernis in isto
Marmore securam tempus in omne facit.

Treba spomenuti veliki kameni kip na gradskom bedemu pokraj bivših glavnih gradskih vrata, te dva manja lijepa kamena grba na ostacima zidnima u gradskom perivoju i napokon krasni kip Mihovila Arhandjela na katedrali sv. Jakova. Ima kod nekih od ovih grbova po koja razlika n. pr. mjesto sablje arhandjel ima koplje, sotona je na jednome repata a ne krilata, nu to su sitnice, koje se primjećuju kod grbova svih gradova.

Mora da postoje (god. 1885 sigurno su postojala) sačuvana na općini, dva stara pečata šibenskog municipija, oba od bronza, okrugla, veći sa promjerom od 7 cm i natpisom: Sigillum Communis civitatis Sibenici, a manji sa promjerom od 5 cm sa natpisom: Sigillum comunis Sibenici. Prvi je pečat grada Šibenika, a drugi općine šibenske. Prema vrsti urezanih slova, drugi je stariji i odaje početak 14. vijeka, a prvi mora da je iz 16. vijeka. Na općinskom je arhandjel sa mantijom dugom, a mjesto tezulje, drži u lijevoj ruci kruglju zemaljsku nad kojom je križ. Sotona je krilata sa dugim i zavijenim repom. Na gradskom, vidi se samo gornja polovica tijela arhandjelova, a donja polovica i sotona su u kuli gradskih vrata, tako da arhandjel iza kule strši u pozici kao da čuva grad.

Za zaštitu gradskog grba i pečata postojali su u gradskom statutu veoma strogi propisi. Kazna za krivotvoritelja gradskog grba ili pečata bila je: odsječenje desne ruke i doživotni izgon iz grada i općine šibenske. Tekst doslovno glasi: „Si qua persona diabolica instigatione seducta, praesumpserit falsificare sigillum Communis Sibenici de Sancto Michaeli, perdamanum dextram, et banno mancipetur Civitatis Sibenici eiusque districtus.“

OPĆINA ŠIBENIK

Broj 12737.

Šibenik, 26 oktobra 1931

OGLAS

Ukazom Nj. Vel. Kralja od 23 septembra 1931 raspisani su izbori za izbor poslanika za Narodnu Skupštinu dana 8 novembra 1931 god.

Glasačka mjesta u području ove Općine su slijedeća:

- I. *Šibenik Grad* muška osn. škola kod Sv. Frane
- II. *Šibenik Varoš I* od slova A do uključivo slova I, vježbaonica učiteljske škole.
- III. *Šibenik Varoš II* od slova J do uključivo slova Ž, muška osnovna škola Varoš (kuća braće Škarica.)
- IV. *Šibenik Gorica* gradski muzej (kuća R. Gulam)
- V. *Šibenik Dolac i Crnica* osnovna škola Dolac.
- VI. *Vrulje Bilice i Lozovac* osnovna škola Vrulje Bilice.
- VII. *Konjevrate - Goriš - Brnjica* osnovna škola Konjevrate.
- VIII. *Dubrava* kuća nasljednika pk. Nike Gojanovića.
- IX. *Danilo-Kraljice, Danilo-Biranj i Perković-Slivno* kuća naslj. Bedrice u Danilo-Kraljice.
- X. *Vrpolje, Boraja, Vrsno-Podine, Mravnica i Grebaštica* bratska kuća „Megdan“ u Vrpolju
- XI. *Mandalina, Donje-Polje, Zablac i Jadrtovac* osnovna škola u Mandalini.
- XII. *Krapanj* osnovna škola.
- XIII. *Primošten I* od slova A do uključivo slova H osnovna škola Primošten.
- XIV. *Primošten II* od slova I do uključivo slova Ž bratska kuća u Primoštenu.
- XV. *Rogoznica* osnovna škola.
- XVI. *Zaton, Raslina i Srma* osnovna škola u Zatonu.

Na osnovu § 50 Zakona o izboru Narodnih poslanika za Narodnu Skupštinu, glasanje traje neprekidno cio dan od 7 sati prije podne do 6 sati poslije podne.

Od Općinskog Upraviteljstva:

Načelnik: **Dr. Smolčić s. r.**   Prisjednik: **Karadžole s. r.**

Vaso Čok i Jovo Paklar
— Šibenik (Dalmacija) —

Staklo za prozore, suplje staklo, poculan, kuhinjsko posuđe, aluminijsko, emajlirano, papirnata roba, mineralna voda, bonboni i t. d.

Vlastiti proizvod Crkvenih svjeća.

Male Katalinić
ŠIBENIK

Trgovina svih vrsta suhili i uljenih boja, firnaisa, lakova i kistova. Českog stakla ornamentalnog i običnog za prozore. Soboslikarska ličilačka i dekoraterska radnja. Lakiranje automobila sa „Ducco“ spritz aparat.

Unajmljuju se dvije magaze, jedan dućan, velika konoba za vino, velika prostorija sa šesnaest kamenica za ulje, jedna štala, prostorije za skladište drva i ugljena i dvije prostorije za kancelariju.

VESELA LENOCH ŠUPUK
cesta Ante Šupuka 85.

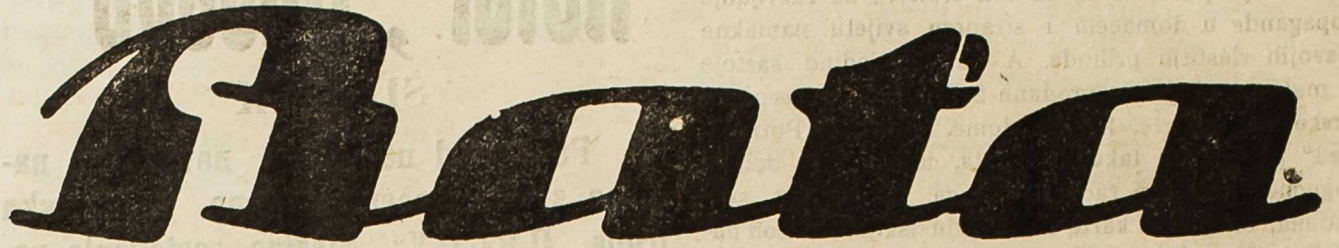
DANTE-OVA
BOŽANSTVENA KOMEDIJA „PAKAO“

sa 76 ilustracija slavnoga Dorè-a, 364 strane formata 35/27 cnt. Preveo prof. Stj. Buzolić. — Luksusno uvezano u zlato. Komad D. 100. Preko 10 komada fko. poštarine.

Na otplatu po Din 20.— mjesečno

Sa naručbom treba poslati prvi obrok (20 D. unapred) Kod pošiljke zaračunava se pouzecom II. obrok i pošt. Naručuje se kod Tiskare E. Vitaliani i Sin, Šibenik.

UVELI SMO
stalno PEDIKIRANJE - HIGIJENU NOGU. Cijena 10 Din.

ŠIBENIK

GRAĐANI I PU'TNICI!

Svratite se kod **MARJANA**, gdje ćete uz izvrsno okrijepljujuće Zagrebačko bijelo i crno Pivo, naći u svako doba svakovrsnih gurmanskili delikatesa: gušćih pasteta, svinjskih jezika, prvoklasnih hrenovka i kobasica, domaćih najfinijih sardina, na poseban način spremljenog svinjskog i govedeg paprikaša, praške šunke, raznovrsnog sira, Gavrilovićeve i „Zeppelin“ salame, te mnogih drugih specijaliteta a naročito uvijek svježeg užičkog kajmaka.

Dođite i okrijepite se!

ZAGREBAČKA PIVARA - Šibenik
Zagrebačka ulica.

Šibenska Okružna Banka D. D. Šibenik

Telefon br. 68. — Brzjavni: Krugobanka

Prima uloge na štednju na knjižice i po tekucem računu te ih ukamaćuje najpovoljnije.

Vrši sve bankovne poslove uz najbolje uvjete

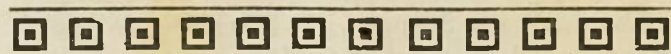
Robni odio — Telefon br. 9.

Bez konkurencije!

Dobrih i jeftinih

BOJA

dobije se kod **VIKTORA SOSIĆA** — Šibenik
(Kod crkve sv. Ivana.)

Nikola Stošić - Šibenik

Zagrebačka ul. ca.
PEKARNA i TRGOVINA
mješovitom i suhomesnatom robom,
na malo i na veliko.

KUPIO BIH

jedan brod od 23 varoša nosivosti sa ili bez motora
— Ponude kod tiskare E. Vitaliani i Sin, Šibenik. —

Strojarska Mehanička Radiona
i Ijevaonica metala
S. Kordić - Šibenik

RADIONA

za popravke parobroda, parnih strojeva, automobila, motora, granika kompresora, turbina itd.

— — Konstruiraju se propele od bronza. — —

MONTAŽA

svakovrsnih strojeva, mlinova, hidrauličnih presa, motora na brodove i čamce.

Stipe Zorić, vrtlar **Šibenik**
Poljana Kralja Petra

Prodaja svježeg cvijeća, te raznih biljka u loncima. Solidna izradba nadgrobnih vijenaca, kao vjenčanih buketa.

Također uređuje parkove. **CIJENE UMJERENE**

1000 listova konceptnog papira za kancelariju Din. 90.
1000 vel. listova bijelog papira za zamotavanje Din. 240.
Dobiva se kod: tiskare E. Vitaliani i Sin, Šibenik.

ŠIME ANTIĆ - Šibenik

Trgovina manufakturnom robom

Veliki izbor platna za rublje, sefira, oxforda, trikotaža i t. d. uz najumjerenije cijene.

KLAVIR prodaje se jeftino.
Obratiti se upravi.

Pokućstvo

najjeftinije dobijete kod stare i solidne firme

Stjepan Karković
ŠIBENIK

GRGO OLIVARI I DRUGOVI

građevno poduzeće
ŠIBENIK

Preuzimlje i izvršuje sve vrste građevinskih poslova najsolidnije i najkulantnije. Obavlja sve spadajuće tehničke radove, projekte i t. d.